

Newsletter środowiskowy

Październik 2024 r. | www.skslegal.pl

Rozporządzenie w sprawie ekoprojektu zrównoważonych produktów (ESPR)

Rozporządzenie (UE) 2024/1781 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia ram ustalania wymogów ekoprojektu w odniesieniu do zrównoważonych produktów („**Rozporządzenie**” lub „**ESPR**”) jest kontynuacją strategii wynikającej z Europejskiego Zielonego Ładu. ESPR zastępuje obowiązującą dyrektywę w sprawie ekoprojektu (2005/32/WE) i ustanawia ramy ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla określonych grup produktów. Rozporządzenie ma przyczynić się do osiągnięcia unijnych celów środowiskowych i klimatycznych, w tym podwoić wskaźnik wykorzystania materiałów w obiegu zamkniętym i pomóc w osiągnięciu celów w zakresie efektywności energetycznej do 2030 r.

„Ekoprojekt**” oznacza uwzględnienie aspektów związanych ze zrównoważeniem środowiskowym w charakterystyce produktu i procesach zachodzących w całym łańcuchu wartości tego produktu.*

Produkty objęte ESPR

ESPR obejmuje swoim zakresem zdecydowanie więcej grup produktów niż dyrektywa w sprawie ekoprojektu, która dotyczyła wyłącznie produktów energetycznych. ESPR obejmuje wszelkiego rodzaju towary wprowadzane na rynek UE. Rozporządzenia nie stosuje się jedynie do:

- produktów związanych z obronnością i bezpieczeństwem,
- większości rodzajów pojazdów,
- żywności, pasz, produktów leczniczych.

Niektóre grupy produktów mają zostać potraktowane przez Komisję priorytetowo, są to: żelazo i stal, aluminium, tekstylia (w szczególności odzież i obuwie), meble, opony, detergenty, farby, smary, chemikalia, produkty związane z energią, produkty technologii informacyjno-komunikacyjnych i inne urządzenia elektroniczne.

Wymogi ekoprojektu, czyli jak tworzyć zrównoważone środowiskowo produkty

Rozporządzenie ESPR określa, które aspekty produktów powinny zostać poprawione w celu przeciwdziałania nadmiernemu oddziaływaniu na środowisko.

Wskazane aspekty mają zostać uwzględnione przez Komisję w aktach delegowanych, w których ustanowione zostaną konkretne wymogi ekoprojektu (parametry, cechy, informacje, które powinny posiadać produkty).

Zrównoważone środowiskowo produkty powinny być:

- trwałe, zdatne do ponownego użycia lub naprawy,
- efektywne energetycznie, zużywające niewielką ilość energii elektrycznej,
- zasobooszczędne,
- wykonane z materiałów z recyklingu,
- niewpływające negatywnie na środowisko, w tym ślad węglowy i ślad środowiskowy,
- wykonane w sposób zapobiegający przedwczesnemu starzeniu się.

Co istotne, ESPR wskazuje jednocześnie, że ustanowione wymogi nie mogą mieć nieproporcjonalnego negatywnego wpływu na funkcjonalność, zdrowie i bezpieczeństwo, dostępność cenową produktów ani konkurencyjność podmiotów gospodarczych.

Cyfrowy paszport produktu

Wymogi ekoprojektu obejmują także **wymogi informacyjne**. Zgodnie z Rozporządzeniem produkt może być wprowadzony do obrotu lub oddany do użytku, gdy dostępny jest cyfrowy paszport tego produktu. Wymogi dotyczące cyfrowego paszportu produktu (w tym jakie dane ma zawierać, w jaki sposób powinny być one przedstawione oraz aktualizowane) mają zostać ustanowione w aktach delegowanych. Z ESPR wynika, że ma to być **nośnik danych** fizycznie umieszczony na produkcie, jego opakowaniu lub w dokumentacji dołączonej do produktu.

Zakaz niszczenia niesprzedanych produktów

Zgodnie z Rozporządzeniem od 19 lipca 2026 r. zakazane będzie niszczenie niesprzedanej odzieży i obuwia. Zakaz ten nie będzie obejmował mikroprzedsiębiorstw i małych przedsiębiorstw, a do średnich przedsiębiorstw będzie miał zastosowanie od 19 lipca 2030 roku. Komisja jest uprawniona do rozszerzania zakazu niszczenia o kolejne produkty.

Jakie podmioty gospodarcze będą musiały dostosować się do ESPR?

Rozporządzenie będzie miało wpływ na działalność większości podmiotów gospodarczych wprowadzających produkty na rynek UE, jednak najwięcej obowiązków zostanie nałożonych na producentów.

Producenci będą zobowiązani do:

- zapewnienia by produkty były zaprojektowane i wytworzone zgodnie z wymogami efektywności (które zostaną przyjęte w aktach delegowanych);
- zapewnienia by produktom towarzyszyły informacje wymagane na podstawie ESPR i aktów delegowanych (np. informacje dotyczące efektywności produktu, informacje na temat sposobu instalacji, użytkowania, konserwacji, przeznaczone dla klientów);
- zapewnienia dostępności cyfrowego paszportu produktu (włącznie z kopią zapasową jego cyfrowej wersji);
- przeprowadzenia procedury oceny zgodności przed wprowadzeniem produktu do obrotu (procedura ta zostanie określona w akcie delegowanym).

Z kolei **importerzy** będą mogli wprowadzać do obrotu wyłącznie produkty spełniające wymogi określone w aktach delegowanych. W tym celu będą musieli zapewnić, że:

- producent przeprowadził procedurę oceny zgodności i sporządził odpowiednią dokumentację;
- produktowi towarzyszą odpowiednie informacje, w tym cyfrowy paszport produktu;
- produkt jest oznakowany znakiem CE (oznaczającym spełnianie wymogów UE dotyczących zdrowia, bezpieczeństwa i ochrony środowiska).

Także **dystrybutorzy** zostali objęci obowiązkiem działania z należytą starannością w odniesieniu do wymogów określonych w aktach delegowanych. Obowiązkiem dystrybutora będzie zweryfikowanie przed wprowadzeniem do obrotu produktu, że:

- produkt jest opatrzony znakiem CE, oraz w stosownych przypadkach etykietą lub powiązany z cyfrowym paszportem produktu;
- do produktu dołączone są wymagane dokumenty oraz instrukcja cyfrowa;
- producent i importer spełnili wymogi informacyjne dotyczące numeru typu, partii, numeru seryjnego oraz danych kontaktowych.

Sprzedawcy będą zobowiązani do zapewnienia swoim klientom dostępu do wszelkich odpowiednich informacji dołączanych do produktów, w tym do cyfrowego paszportu produktu.

Sankcje

Wprowadzenie sankcji za naruszenie przepisów Rozporządzenia zostało pozostawione państwom członkowskim. Rozporządzenie nie wprowadza minimalnych progów kar, wskazuje jedynie, że powinny być one „**skuteczne, proporcjonalne i odstraszające**”. Wśród przykładowych sankcji wskazano: (i) grzywny, (ii) tymczasowy zakaz udziału w postępowaniach o udzielenie zamówienia.

Zielone zamówienia publiczne

Wymogi ekoprojektu mają mieć także zastosowanie w zamówieniach publicznych, co ma zachęcić do zakupów zrównoważonych środowiskowo produktów. Komisja będzie uprawniona do określenia, w drodze aktów wykonawczych, minimalnych wymogów w formie specyfikacji technicznych, kryteriów udzielania zamówień, warunków realizacji zamówienia lub wartości docelowych.

Kiedy można spodziewać się kolejnych regulacji z zakresu ekoprojektowania?

Rozporządzenie weszło w życie 18 lipca 2024 r., jednak dopiero po przyjęciu aktów wykonawczych i aktów delegowanych będziemy znali konkretne wymogi ekoprojektowania, w tym wymogi informacyjne. Wymogi mają zostać opracowane przez **forum ds. ekoprojektu**. Zgodnie z informacjami na stronie Komisji prace są planowane w poniższych przedziałach czasowych:

- **III kwartał 2024 r.** - powołanie forum ds. ekoprojektu, nabór
- **IV kwartał 2024 r.** - pierwsze posiedzenie forum i konsultacje w sprawie projektu pierwszego planu roboczego ESPR
- **II kwartał 2025 r.** - przyjęcie i publikacja pierwszego planu roboczego ESPR

Zapraszamy do kontaktu!

dr Łukasz Wyszomirski

Partner, adwokat

☎ +48 694 402 342

✉ lukasz.wyszomirski@skslegal.pl

Adrianna Nowińska

Prawnik, radca prawny

☎ +48 538 246 604

✉ adrianna.kruckowska@skslegal.pl